## 3.4. Финансови инструменти (продължение)

При първоначалното признаване Дружеството оценява даден финансов актив или финансов пасив по неговата справедлива стойност, плюс или минус, в случай на финансов актив или финансов пасив, неоценяван по справедлива стойност през печалбата или загубата, разходите по сделката, който са пряко свързани с придобиването или издаването на финансовия актив или финансовия пасив. Изключение от това правило има за търговските вземания, които нямат съществен компонент на финансиране (определен в съответсвие с МСФО 15), които при първоначалното признаване Дружеството оценява по съответната им цена на сделката (както е определено в МСФО 15).

Финансови активи и пасиви се нетират и нетната стойност се представя в отчета за финансово състояние тагава и само тогава, когато Дружеството има правно основание да нетира сумите и има намерение или да урежда на нетна база или да реализира актива и да уреди пасива едновременно.

За целите на последващото оценяване, в съответствие с изискванията на МСФО 9 *Финансови инструменти*, Дружеството класифицира финансовите активи и пасиви в следните категории: финансови активи, оценявани по амортизирана стойност, финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, финансови активи, оценявани по справедлива стойност в печалбата или загубата и финансови пасиви по амортизирана стойност. Класифицирането на финансови активи в съответната категория се извършват на базата на бизнес модела за управление на финансовите активи на Дружеството и характеристиките на договорните парични потоци на финансовия актив. Дружеството не прилага тази класификация на активите и пасивите за целите на представянето им в отчета за финансовот състояние.

### *3.4.1. Финансови активи, оценявани по амортизирана стойност*

Финансови активи, оценявани по амортизирана стойност са финансови активи, които се управляват в бизнес модел, чиято цел е активите да бъдат държани, за да се съберат договорените парични потоци от тях и съгласно договорните условия на финансовите активи на конкретни дати възникват парични потоци, които са единствено плащания по главница и лихва върху непогасената сума на главницата. Те възникват, когато Дружеството предостави паричен ресурс или услуги. В отчета за финансовото състояние на Дружеството активите от тази категория се представят като вземания от клиенти по предоставени кредити, търговси и други вземания и парични средства.

### *Вземания по кредити, търговски и други вземания*

След първоначалното им признаване търговските вземания и вземанията по кредити се оценяват по амортизирана стойност, изчислена на база метода на ефективния лихвен процент и намалена с евентуалната загуба от обезценка. При това изчисление ефективния лихвен процент се прилага към брутната балансова стойност на финансовия актив, с изключение на:

- Закупени или първоначално създадени финансови активи с кредитна обезценка. За тези финансови активи Дружеството прилага коригирания за кредитни загуби ефективен лихвен процент към амортизираната стойност на финансовия актив при първоначалното признаване;

***Вземания по кредити, търговски и други вземания (продължение)***

- Финансови активи, които не са закупени или първоначално създадени финансови активи с кредитна обезценка, но в последствие са станали финансови активи с кредитна обезценка. За тези финансови активи Дружеството прилага ефективния лихвен процент към амортизираната стойност на финансовия актив в последващите отчетни периоди.

Краткосрочните вземания не се амортизират и се представят по тяхната номинална стойност, намалена с евентуална обезценка.

***Парични средства***

Паричните средства за целите на съставянето на отчета за паричните потоци са парични средства в брой, парични средства по банкови сметки и парични средсва по микросметки – EasyPay.

### *3.4.2. Обезценка на финансови активи*

МСФО 9 въвежда нов, силно насочен към бъдещето модел на обезценка, приложим за всички активи, които се оценяват по амортизирана стойност или по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, както и за активи по търговски договори. Новият модел е модел на очакваните кредитни загуби за разлика от досегашния модел на възникналите кредитни загуби по МСС 39 и предполага много по-ранно признаване на очакваните загуби. Стандартът определя кредитната загуба по финансов актив, като разликата между всички дължими по договор парични потоци и договорните парични потоци, които Дружеството очаква да получи, дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент по инструмента. Очакваната кредитна загуба (ОКЗ) се определя от среднопретеглените кредитни загуби при използване на риска от настъпване на събитие на неизпълнение като фактор при определяне на стойността. МСФО 9 изисква Дружеството да отчета ОКЗ за 12 месеца или за целия срок на инструмента в зависимост от промяната на кредитния риск към отчетната дата спрямо този при първоначално признаване.

Дружеството разработи и прие методика за оценка на кредитното качество и определяне на провизии за очаквани кредитни загуби по финансовите му инструменти, което представлява рамка за определяне на критериите за повишен кредитен риск, рисковите класификационни групи, определянето на параметрите, влияещи на размера на ОКЗ, методите за изчисляването й, както и определяне на ОКЗ за 12 месеца или за целия живот на инструмента.

- **Критерии за оценка на нараснал кредитен риск**

С цел определяне на коректива за ОКЗ към всяка отчетна дата, към която се изготвят междинните финансови отчети и годишния финансов отчет, Дружеството съпоставя нивата на кредитен риск при първоначално признаване на финансовите инструменти и към отчетната дата и по този начин определя вероятността от настъпване на неизпълнение към тези дати. Анализират се промените на база на наличната разумна и аргументирана информация, включително за бъдещи периоди, без влагане на излишни разходи или усилия. Информацията включва историческа информация за представянето на определени финансови инструменти или други финансови инструменти с подобни рискови характеристики, информация за текущото представяне на финансовите инструменти, като допуснат брой дни на просрочие, информация за бъдещи събития с влияние върху кредитния риск.

**Рискови класификационни групи според кредитното качество на финансовите активи**

Анализът на промените в кредитното качество на финансовите активи спрямо това при първоначалното им признаване, определя три класификационни групи, както и последващото признаване на обезценка, както следва:

**Етап 1 Редовни експозиции** – Тук се класифицират финансови активи без индикации за съществено увеличаване на кредитния риск спрямо първоначално оценения. За тези финансови активи Дружеството признава ОКЗ за 12 месеца.

**Етап 2 Експозиции с нарушено обслужване** – Тук се класифицират финансови активи с индикации за съществено увеличение на кредитния риск, но без обективни доказателства за наличие на обезценка. Тук се включват вземания по договори за кредит с повече от 30 дни просрочие и експозициите на починали кредитополучатели. За тези финансови активи Дружестовото признава ОКЗ за целия срок на договора.

**Етап 3 Необслужвани експозиции** – Тук се класифицират финансови активи със съществено увеличение на кредитния риск и обективни доказателства за наличие на обезценка. В тази група се отнасят вземания по договори за кредит с повече от 90 дни просрочие на плащанията по договора, както и реструктурирани кредити. За тези финансови активи Дружестовото признава ОКЗ за целия срок срок на договора.

- **Очаквани кредитни загуби (ОКЗ) за 12 месеца или за целия живот на финансовия инструмент**

МСФО 9 изисква, очакваните кредитни загуби за 12 месеца да се признават за всички финансови инструменти, чиито кредитен риск след първоначално признаване, не се е увеличил значително. Ако има значителен ръст на кредитния риск, Дружеството признава ОКЗ за целия срок на финансовите инструменти, независимо дали са оценени индивидуално или колективно, като се има предвид цялата разумна и аргументирана информация, включително за бъдещи периоди.

Очакваните кредитни загуби за 12 месеца, представляват част от кредитните загуби за целия срок на инструмента, възникващи в резултат на неизпълнение, което може да възникне в следващите 12 месеца след датата на финансовия отчет. Очакваните кредитни загуби за целия срок на финансовия инструмент, представляват кредитните загуби за целия срок на финансовите инструменти.

Ако през предходния отчетен период Дружеството е оценило коректив за загуби за финансов инструмент в размер, равен на очакваните кредитни загуби за целия срок на инструмента, но към текущата отчетна дата Дружеството определя, че кредитния риск не е увеличен значително, то Дружеството оценява коректив за загуби в размер, равен на очакваните кредитни загуби за 12 месеца към текущата отчетна дата.

Ако договорните парични потоци на финансов актив са били предоговорени или модифицирани и финансовият актив не е отписан, Дружестовото оценява дали е настъпило значително увеличение на кредитния риск на финансовия инструмент, като съпоставя риска от настъпване на неизпълнение към отчетната дата (въз основа на модифицираните договорни условия) и риска от настъпване на неизпълнение към датата на първоначалното признаване (въз основа на първоначалните, немодифицирани договорни условия).

- **Очаквани кредитни загуби (ОКЗ) за 12 месеца или за целия живот на финансовия инструмент (продължение)**

Дружеството признава в печалбата или загубата – като печалба или загуба от обезценка, размера на очакваните кредитни загуби (или обратно възстановяване), необходим с оглед корективът за загуби да бъде приравнен към отчетната дата на сумата, която трябва да бъде призната в съответствие с изискванията, заложени в МСФО 9.

- **Подход за обезценка на индивидуална (инструмент по инструмент) или колективна основа**

В зависимост от вида на оценяваните финансови активи, Дружеството определя на индивидуален или колективен принцип, параметрите, влияещи върху размера на ОКЗ. Дружеството определя на индивидуална база ОКЗ за търговски вземания. На колективна основа се признават ОКЗ за кредити, групирани в портфейли с общи характеристики, каквито са кредитите отпуснати на физически лица и предприятия. Този подход на колективна основа се прилага за експозиции с рискова класификация Етап 1, Етап 2 и Етап 3.

Вземанията по кредити, които имат над 90 последователни дни неплащане на минималната погасителна вноска по кредита, се предават на фирми за събиране на вземания, които полагат усилия по събиране на тези вземания за период от една година. По решение на ръководството на Дружеството, определени вземания се предават за събиране по съдебен път. Вземането не се отписва от счетоводните регистри до момента, до който Дружеството не е предприело и изчерпало всички възможни действия за неговото събиране. Когато ръковдството на Дружеството вземе решение, едно вземане да бъде отписано от отчета за финансовото състояние, то това отписване се прави за сметка на натрупаната обезценка.

- **Методи за изчисляване и представяне на ОКЗ**

Приблизителната оценка на ОКЗ е осреднена величина, претеглена на база на вероятностите от неизпълнение през целия живот на инструмента чрез оценяване обхвата от възможни резултати. Кредитните загуби представляват настоящата стойност на разликата между паричния поток по договор и паричния поток, който Дружеството очаква да получи. При определяне на ОКЗ, разликата между договорните и очакваните парични потоци се дисконтира с ефективния лихвен процент по договора. Дружеството взема предвид разумна и аргументирана информация, достъпна без извършване на излишни разходи или усилия към отчетната дата, за минали събития, текущи условия и прогонзираните бъдещи икономически условия при определяне на ОКЗ.

Информацията за отминали периоди е важна отправна точка или база за измерване на очакваните кредитни загуби. Дружеството ежегодно актуализира данните за отминали периоди, като например информацията в областта на кредитните загуби, на базата на текущите налични данни, за да отрази ефекта на текущите условия и своите прогнози, относно бъдещи условия, които не са оказали влияние върху периода, на който се базират данните за отминали периоди, и за да се премахне ефектът от условията в отминалия период, които нямат отношение към бъдещите договорни парични потоци.

Изменението в коректива за загуби се отчита като разход от обезценка в печалбата или загубата за отчетния период. При финансовите активи, отчитани по амортизирана стойност, натрупаният коректив намалява балансовата стойност на активите в отчета за финансовото състояние. За активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, корективът за загуби се представя в друг всеобхватен доход.

### *3.4.3. Финансови пасиви по амортизирана стойност*

След първоначалното им признаване Дружеството оценява всички финансови пасиви по амортизирана стойност с изключение на: финансовите пасиви, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата; финансовите пасиви, възникнали, когато прехвърлянето на актив не отговаря на условията за отписване. В отчета за финансовото състояние на Дружеството тези пасиви са представени като търговски и други задължения и задължения по лихвени заеми.

#### *Търговски и други задължения*

Търговските и други задължения възникват в резултат на получени стоки или услуги. Краткосрочните задължения не се амортизират.

#### *Задължения по лихвени заеми*

Лихвените заеми се признават първоначално по справедлива цена, формирана от получените парични постъпления, намалени с присъщите разходи по сделката. След първоначалното им признаване, лихвените заеми се оценяват по амортизирана стойност, като всяка разлика между първоначалната стойност и стойността на падеж се отчита в отчета за доходите за периода на ползване на заема на база метода на ефективния лихвен процент. Получените лихвени заеми, при възникването на които не са извършени разходи свързани със сделката, не се амортизират.

Финансовите разходи, в това число и директните разходи по привличането на заема, се включват в отчета за доходите по метода на ефективния лихвен процент.

Лихвените заеми се класифицират като краткосрочни, когато следва да бъдат уредени в рамките на 12 месеца от датата на баланса.

### *3.4.4. Регистриран капитал*

Регистрираният капитал на Дружеството е представен по историческа цена в деня на регистрирането му.

## 3.5. Доходи на наети лица

Задължения за краткосрочните доходи на наети лица се отчитат като разход, когато свързаните с тях услуги се предоставят. Пасив се признава за сумата, която се очаква да бъде изплатена, ако Дружеството има правно или конструктивно задължение да заплати тази сума като резултат от минали услуги, предоставени от служител и задължението може да се оцени надеждно.

Към датата на всеки финансов отчет Дружеството прави оценка на сумата на очакваните разходи по натрупващите се компенсируеми отпуски, която се очаква да бъде изплатена като резултат от неизползваното право на натрупан отпуск. В оценката не се включват приблизителната преценка в недисконтиран размер на разходите за вноски по задължителното обществено осигуряване.

Дружеството няма приета политика да начислява дългосрочни доходи на персонала.

## 3.6. Приходи и разходи за бъдещи периоди

Като приходи и разходи за бъдещи периоди в отчета за финансовото състояние са представени приходи и разходи, които са предплатени през настоящия, но се отнасят до следващи отчетни периоди – гаранции, застраховки, абонаменти, наеми и други.

## 3.7. Данък върху дохода

Данъкът върху дохода включва текущия данък върху печалбата и отсрочените данъци.

Текущият данък се определя въз основа на облагаемата данъчна печалба за периода като се прилага ефективната данъчна ставка съгласно данъчното законодателство към датата на финансовите отчети. Отсрочените данъци са сумите на дължимите (възстановими) данъци върху печалбата за бъдещи периоди по отношение на облагаемите (приспадащи се) временни разлики. Временните разлики са разликите между преносната стойност на един актив или пасив и неговата данъчна основа. Отсрочените данъци върху печалбата се изчисляват чрез прилагането на балансовия пасивен метод.

Отсрочените данъчни пасиви се изчисляват за всички облагаеми временни разлики, докато отсрочените данъчни активи за приспадащите се временни разлики и за данъчна загуба се признават, само ако има вероятност за тяхното обратно проявление и ако Дружеството ще е в състояние в бъдеще да генерира достатъчно печалба от която те да могат да бъдат приспаднати. Отсрочените данъчни активи се преглеждат към всяка отчетна дата и се намаляват, доколкото не е вероятно повече бъдеща изгода да бъде реализирана.

Към датата на всеки отчет Дружеството преразглежда непризнатите отсрочени данъчни активи. Дружеството признава непризнатите в предходен период отсрочени данъчни активи до степента, до която се е появила вероятност бъдещата облагаема печалба да позволява тяхното възстановяване.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се изчисляват като се прилага предполагаемата данъчна ставка за периода, в който те ще се реализират или погасят, съгласно информацията, с която Дружеството разполага към момента на съставяне на финансовите отчети. Отсрочените данъци се признават в печалбата или загубата, освен в случаите, когато възникват във връзка, операция или събитие, което е признато, в същия или друг период, извън печалбата или загубата в друг всеобхватен доход или директно в собствен капитал. В този случай и отсроченият данък се посочва директно за сметка на друг всеобхватен доход или собствен капитал, без да намира отражение в печалбата или загубата.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се компенсират само ако има законово право за приспадане на текущи данъчни активи и пасиви, и те се отнасят до данъци наложени от едни и същи данъчни власти.

Съгласно действащото за 2020 и 2019 година данъчно законодателство, данъчната ставка, която се прилага при изчисляване на данъчните задължения на Дружеството е 10%. При изчислението на отсрочените данъчни активи и пасиви към 31 декември 2020 и 2019 година е използвана данъчна ставка 10%.

## 3.7. Данък върху дохода (продължение)

При определянето на текущия и отсрочения данък Дружеството взема предвид ефекта от несигурни данъчни позиции и дали допълнителни данъци или лихви може да са дължими. Може да се появи нова информация, според която Дружеството да промени своите преценки за адекватността на съществуващите данъчни задължения; такива промени в данъчните задължения биха засегнали разхода за данъци в периода когато такова определяне бъде направено.

## 3.8. Признаване на приходи и разходи

Приходите и разходите са начисляват в момента на тяхното възникване, независимо от момента на паричните постъпления и плащания.

Приходите се оценяват по справедливата стойност на полученото или подлежащото на получаване възнаграждение, намалено със сумата на всички връщания и търговски отстъпки и включват брутните потоци от икономически ползи получени от и дължими на Дружеството. Сумите, събрани от името на трети страни, като данъци върху продажбите, какъвто е данъкът върху добавената стойност, се изключват от приходите.

Печалбата (загубата) от продажбата на дълготрайни материални и нематериални активи и материали се представя като други приходи (разходи).

Печалби и загуби от валутни курсови разлики се отчитат на нетна база.

### *3.8.1. Приходи от и разходи за лихви*

Приходите от и разходите за лихви се начисляват в печалбата или загубата за всички финансови инструменти, оценявани по амортизирана стойност, чрез използване метода на ефективния лихвен процент.

Методът на ефективния лихвен процент е метод за изчисляване на амортизираната стойност на един финансов актив или пасив и за разпределение на прихода от или разхода за лихви през съответния период. Ефективният лихвен процент е този, при който се дисконтират очакваните бъдещи парични плащания или постъпления по време на живота на финнсовия инструмент, или при определени случаи за по-кратък период, към нетната преносна стойност на финансовия актив или пасив. При изчислението на ефективния лихвен процент Дружеството преценява паричните потоци, като взема предвид всички договорни условия на финансовия инструмент, но без да включва потенциални бъдещи кредитни загуби от обезценка. Изключението включва такси и други разходи, платени или получени между страните на договора, които са неразделна част от ефективния лихвен процент.

След като за един финансов актив или група финансови активи се признае загуба от обезценка, приходите от лихви се признават чрез използването на метода на ефективния лихвен процент върху брутната отчетна стойност на финансовите инструменти, класифицирани като редовни експозиции и експозиции с нарушено обслужване върху нетната отчетна стойност за експозиции, класифицирани като необслужвани.

### *3.8.2. Приходи и разходи за такси и неустойки*

Таксите и неустойките се признават на принципа на начисляването, след като се извърши или просрочи съответната услуга. Приходите от такси в Дружеството, както и текущите такси за забавени плащания и други такси и неустойки, свързани с дейността по обслужване на отпуснатите от Дружеството потребителски кредити, начислени в съответствие с изискванията на договорите, се признават при падежирането им.

Дружеството отчита текущо разходите за дейността по икономически елементи и след това ги отнася по функционално предназначение с цел формиране размера на разходите по направления и дейности. Признаването на разходи за текущия период се извършва при начисляване на съответстващите им приходи.

Разходите се отчитат на принципа на текущо начисляване. Оценяват се по справедливата стойност на платеното или на предстоящото за плащане.

Когато резултатът от сделката за предоставяне на услуга може да бъде надеждно оценен, приходът се признава в зависимост от етапа на завършеност на сделката към края на отчетния период. В случаите, когато резултатът не може да бъде надеждно оценен, приходът се признава само дотолкова, доколкото направените разходи са възстановими.

Когато икономическите изгоди се очаква да възникват през няколко финансови периода и връзката им с приходите може да бъде определена само най-общо или косвено, разходите се признават в печалбата или загубата на базата на процедура за систематично и рационално разпределение.